

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozní ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Teze bakalářské práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Eva Klímová

© 2015 ZU v Praze

Souhrn

Bakalářská práce pojednává o institucích pro trávení volného času mládeže do 18 let.

Teoretická část se zabývá základními pojmy z oblastí vývoje jedince a volného času. Zmíní různé druhy institucí, volnočasových aktivit a jejich funkce. Informace byly zpracovány po studiu odborné literatury. Zabývá se financováním, možnostmi dotací a legislativními normami.

Praktická část popisuje region, ve kterém se instituce nachází. Důraz je kladen na Základní umleckou školu v Jablonci nad Jizerou. Tato instituce je analyzována z pohledu základní charakteristiky, nemovitosti, vybavení, personálu, řádu a pravidel, rozdělení do oborů a financování. Je zde uveden výčet aktivit, které instituce nabízí a jaké možnosti mají lidé navštívit tuto instituci. Je zhodnoceno, zda tato organizace plní své veřejné poslání. Informace byly získány z výročních zpráv, webových stránek a rozhovorů se zaměstnanci instituce. Dále bylo provedeno dotazníkové šetření v základních školách okolních obcí a přímo v Jablonci nad Jizerou. Získané informace jsou shrnuty a zhodnoceny v závěru práce.

Klíčová slova: volný čas, mládež, děti, základní umlecká škola, instituce, financování

1. Úvod

Volný čas přináší radost, uvolnění, ale i zlepšení fyzické a psychické zdatnosti. Je důležité v novat pozornost trávení volného času dětí a mládeže. Stále více se objevuje tendence k pasivnímu trávení volnoasových aktivit jako je poslech hudby, vysedávání u internetu a sledování filmů i televize. Dítě je dítěti citlivé věst k aktivnímu a smysluplnému trávení jejich volného času umleckou nebo sportovní formou. Měly by se tím předejít vzniku negativních jevů ve společnosti.

Děti často kopírují trávení volného času svých rodičů. Na rodičích tedy záleží, jestli dítěti umožní tu aktivitu, kterou dítěti chtějí dělat. Často i nadané děti nemohou trávit svůj volný čas aktivně z důvodu chybějících finančních prostředků v rodině. Některé aktivity jsou zpoplatněny, ale začínají se rozvíjet i volnoasové instituce na principu dobrovolnosti i za malý příspěvek.

Stále více se i sám stát zapojuje do organizace trávení volného času mládeže. Každoročně jsou vypsané programy na získání dotací a grantů od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Volnoasové aktivity podporuje i Liberecký kraj. Tyto instituce jsou si v domě dítěti tělesné činnosti, protože nová generace je naše budoucnost.

2. Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce je popsat možnosti trávení volného času dětí a mládeže v obci Jablonec nad Jizerou. Zaměřit pozornost na Základní uměleckou školu, která se zde nachází. Analyzovat instituci z několika hledisek a zjistit, zda zvolená instituce plní své veřejné poslání rozvíjet a vzdělávat umělecky nadané jedince. Pomocí dotazníkového šetření na základních školách v okolí ZUŠMa v Jablonci nad Jizerou zjistit rozsah zájmu o tuto instituci a další volnočasové aktivity. U dotazníkového šetření jsou stanoveny typické i výzkumné otázky, na které je v závěru odpovězeno.

Metodika vychází ze stanovených cílů. Ke zpracování teoretické části je zapotřebí studia odborné literatury a sbírat data na Krajském úřadu Libereckého kraje. Tato práce vysvětluje pojmy osobnost a její vývoj, pojem volný čas, jeho funkce a způsob trávení. Seznamuje s volnočasovými institucemi, s možnostmi dotací a legislativními normami, kterými se volný čas mládeže řídí. Kníhožní zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury. Praktická část je zpracována na základě terénního výzkumu, návštěv vybraných institucí, na základě rozhovorů se zaměstnanci a vedením organizací, zpracováním výročních zpráv a získáním informací z internetových stránek. Dotazníková metoda je provedena pomocí nestandardizovaného dotazníku vlastního zpracování. Dotazníky jsou vyplněny v rámci základních škol ve všech okolních obcích, ve Vysokém nad Jizerou, Rokytnici nad Jizerou, Poniklé a v Jablonci nad Jizerou. Zaměřují se na volnočasové aktivity mládeže nejen v ZUŠMa. Dotazníky jsou následně vyhodnoceny a je provedeno grafické zpracování, jsou náležitě komentovány. V závěru bakalářské práce se nachází výsledek analýzy Základní umělecké školy v Jablonci nad Jizerou.

3. Diskuse

Hlavním cílem základní umělecké školy je umožnit vzdělávání co nejvíce žákům po dobu tří let. Rozvíjet jejich nadání a pracovat s vyvíjejícími se talenty. Ve výzkumné části jsou uvedeny tabulky obsahující výsledky aktivit ohodnocených od 1 do 4. Jedna je nejlepší a nejvyšší ohodnocení. Výtvarný obor se zabývá především aktivitami na regionální úrovni. Jedná se zejména o výstavy v ZUŠ, nebo doprovodné prodejní výstavy při akcích pořádaných školou. Veliký význam je sledován v pořádání sbírky pro oběti tajfunu Hayan, která pomohla získat finanční prostředky na charitativní účely. Zde se žáci učí, že i jejich práce a výtvary mohou být velmi užitečné. Výtvarný obor pořádá také výjezdy. Jeden z nich se konal do Prahy, kde žáci navštívili výstavu v galerii a prohlédli si historické centrum města. Taneční obor má nejvyšší ohodnocení. Každoročně vypravuje autobusy s tanečnicemi na soutěže krajského a republikového charakteru. Při jedné ze soutěží byly tanečnice odměněny diváckou cenou. Nejvíce zastoupení žáků má hudební obor. Neefektivněji využívají své znalosti a dovednosti. Výsledky akcí, které absolvují je překvapivé. Z uvedených dat vyplývá, že je zde velké procento zastoupení mezinárodních akcí a soutěží. Žáci jsou úspěšní jak jednotlivci, tak v kolektivu, na republikové i krajské úrovni. Největší základna je samozřejmě na regionální, kde jsou pravidelně společensky hodnotné aktivity, jako vystoupení pro seniory a benefiční koncerty. Tuto oblast reprezentuje ZUŠ s obrovským nasazením a nejaktivnější žáci mohou zúspěšovat, což se během hodin naučí. Děkujeme tomu, že jsou získána umístění a zlatá pásma. Efektivní výuka probíhá i u nižších ročníků, jejich výsledky jsou stejně skvělé jako u starších žáků.

Výzkumné otázky se zabývají oblíbeností a zájmem o základní uměleckou školu. Žáci základních škol mají dobré povědomí o ZUŠ. Nejvíce navštěvují žáci z Jablonce nad Jizerou. Každý druhý žák chodí na kroužky pravidelně. V tomto zájmu je i ve městech Poniklá a Vysoké nad Jizerou, kde mají žáci povědomí o škole díky odloučeným pracovištím. Z Rokytnice nad Jizerou žáci poznamenali, že 80 % nemá zájem navštěvovat školu. Hlavním důvodem je vzdálenost ZUŠ, nedostatek času a nezájem o nabízené aktivity. Těmto žákům v nabídce ZUŠ nic nechybí. Kdo chce školu navštěvovat a bylo zjištěno, že je pouze 14 jedinců, kteří by se chtěli k výuce připojit, ale na které okolnosti jim brání.

4. Výsledky

Prostory, které jsou k výuce užsp sobeny, mají výborné vybavení. Pedagogové se snaží vycházet vstíc potřebám žáků, neustále se vzdělávají, čerpají v domosti i inspiraci. Základní umlecká škola má ty i oddělení. Největší zastoupení má zde hudební obor, který se také dělí na nejvíce podoborů a zaměření. Nabídka tohoto oboru je opravdu rozsáhlá. Taneční oddělení žákům poskytuje kvalitní pohybovou přípravu a možnost vyfytit a uvolnit se i tanci, zde je uplatňována relaxační funkce volného času. Zároveň dochází i k posílení fyzické zdatnosti, což je funkce zdravotní. Výtvarné oddělení sdružuje obory zastupuje obor umlecké tvorivosti. Tato oddělení dle sledná a kvalitně připravují žáky k přijímacímu řízení na umlecké zaměřené školy. Jelikož je ZUŠ poskytovou organizací, má zajištěno financování. Přesto můžeme říkat o dotace, jak je uvedeno v teoretické části. Zatím tuto možnost nevyužívají. Pokud jsou říkány dotace, tak skrze základní školu v obci.

Základní umlecká škola plní své veřejné poslání. Poskytuje kvalitní výuku, jejímiž důkazem jsou perfektní výsledky na soutěžích. Děti prakticky využívají, co se naučí. Navštěvování ZUŠ je baví a uspokojuje. Škola dětem poskytuje mnoho možností zúčastňovat se na rozličných akcích, soutěžích a nabývat životní zkušenosti v kolektivu. Učí se spolupracovat a chovat se ve skupinách. Děti mají možnost navazovat přátelské vztahy a dosahením dospělosti neopouštět tuto instituci, což dokládá vzdělávání i několik dospělých, kteří vzešli z řad žáků. Dále škola vychovává k sociálnímu citlivosti a směřuje děti k pomoci ostatním, zprostředkovává kontakt se starší generací.

4.1. Výsledky dotazníkové metody

Žáci tráví volnočasovými aktivitami průměrně 4,5 hodiny denně. Nejastěji aktivitami je setkávání s kamarády, internet, poslech hudby. Až na 4. místě je sport a turistika, dále pokračuje hraní počítačových her. Žáci tráví svůj volný čas převážně pasivně. 71 % žáků, což je 120 jedinců navštěvuje pravidelně kroužek 2x nebo 3x týdně. Z těchto 120 žáků jich 41 dochází do základní umlecké školy, nkte i dokonce i na několik oborů najednou. 68 % žáků napsalo, že se může zúčastňovat jakékoli volnočasové aktivity. Nkte i z nich ale nenavštěvují pravidelně žádný kroužek. Uvedenými příklady k trávení volného času jakoukoli aktivitou je nedostatek času, nedostatek financí. Důvodem pro žáci netráví svůj volný čas v ZUŠ, bývá i větší vzdálenost této instituce od bydliště. Necelých 60 % žáků uvádí, že nepociťuje nudu, není však známá návaznost na pravidelné navštěvování kroužků. Největší zájem ve všech obcích je o hasičský sport.

5. Závěr

Instituce má výborné předpoklady pro efektivní výuku i do budoucna. Kvalitně pracuje se všemi třídami a dokáže rozvíjet jejich potenciál. Oblíbenost instituce je taková, že jsou rodiče ochotni své děti dovážet dokonce i z Harrachova.

O základní uměleckou školu je stále zvyšující se zájem. Děti se musí hlásit na začátku roku co nejdříve, nebo by se mohlo stát, že pro ně již nebude místo. Děti jsou bez omezení přijímány do kolektivních hudebních oborů, do tanečního a výtvarného oboru také. Individuální výuka hudebních nástrojů má omezenou kapacitu, v září roku 2014 museli někteří třídami odmítnout. Kapacita celého zařízení je 300 dětí, nyní je 100 % zaplněna. V případě, že by se tato situace opakovala, je potřeba zvážit, zda by bylo možné přijmout dalšího pedagoga a vytvořit v budově ještě jednu učebnu pro individuální výuku hudby. Bylo by škoda nedat dětem možnost se umělecky vzdělávat a rozvíjet.

Bakalářská práce splňuje zadaný cíl. Popsala možnosti trávení volného času v malé západokrálovské obci Jablonec nad Jizerou. Praktická část byla zaměřena na analýzu základní umělecké školy, která se ve městě nachází. U této instituce byla potvrzena hypotéza o správném fungování a plnění veřejného poslání. V třídách probouzí estetické cítění, tvořivost a samostatnost. Instituce působí profesionálním dojmem, zaměstnanci dělají vše naplno a na vysoké úrovni. Při získávání informací bylo vedení školy velice vstřícné a nápomocné. Paní ředitelka mi umožnila prozkoumání prostor i nahlédnutí do interních materiálů.

Výhodou malého města je, že se mohou instituce navzájem doplňovat a podporovat, aby občanům poskytovaly co nejlepší služby a zážitky. V Jablonci nad Jizerou funguje spolupráce mezi ZUŠ, Sbořem dobrovolných hasičů a TJ Sokol. Základní umělecká škola dále spolupracuje s místní farností při pořádání koncertů v kostele sv. Prokopa. Jablonec nad Jizerou je malé město, přesto zde mohou děti a mladiství trávit svůj čas kvalitně a v různých aktivních formách. Co nenabízí základní umělecká škola, to zajistí jiné instituce.

6. Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura:

ÁP, Jan. *Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy*. Vyd. 1. Praha: Institut sociálních vztahů, 1996, 302 s. ISBN 80-858-6615-3.

HOFBAUER, B. etislav. *Děti, mládež a volný čas*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-717-8927-5.

KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. 5. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2004, 204 s. ISBN 80-864-2939-3.

MALINOWSKÝ, Bronislav. *V děká teorie kultury*. Krajské kulturní osvětové středisko v Brně, 1968, 185 s.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařazení volného času]*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2008, 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6.

VÁFIANSKÝ, Mojmír a Vladimír SMÉKAL. *Základy pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Paido, 1995. ISBN 80-901-7379-9.

Internetové zdroje:

Zákony od centrum.cz: Zákony >Školský zákon> část 14 [online]. [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/skolsky-zakon/cast-14>

Zákony od centrum.cz: Zákony >Školský zákon> část 8 [online]. [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/skolsky-zakon/cast-8>

MSMT: Programy státní podpory práce s dětmi a mládeží [online]. 2015 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/programy-statni-podpory-prace-s-detmi-a-mladezi>

MSMT: Program EU Mládež v akci [online]. 2015 [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mladez/mva>

Liberecký kraj: Dotace školství, mládež a zaměstnanost [online]. [cit. 2015-02-27]. Dostupné z: <http://skolstvi.kraj-lbc.cz/dotace-skolstvi-mladez-a-zamestnanost>

Jablonec nad Jizerou: O škole [online]. [cit. 2015-02-22]. Dostupné z: <http://www.jablonecnjiz.cz/mesto/ds-50/p1=51>

ZU Jablonec nad Jizerou: Základní informace o škole [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://www.zus.jablonec-krkonose.cz/informace-o-skole/70-zakladni-informace-o-skole>

ZU Jablonec nad Jizerou: Sponzoři ZU [online]. [cit. 2015-02-23]. Dostupné z: <http://www.zus.jablonec-krkonose.cz/informace-o-skole/sponzori-skoly/45-sponzori-zus>